

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารณภัย
ด้านภัยแล้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง

หน้า		
๑.	สภาพทั่วไปของจังหวัด	๑
๒.	สถานการณ์ภัยแล้งของจังหวัด	๕
๓.	วัตถุประสงค์	๖
๔.	นิยามศัพท์	๖
๕.	การจัดองค์กร	๖
๖.	ขั้นตอนการปฏิบัติ	๖
	๖.๑. ด้านการเตรียมการและเฝ้าระวัง	๖
	๖.๒. ด้านการป้องกันและบรรเทา	๗
	๖.๓. ด้านการฟื้นฟู	๗
๗.	งบประมาณ	๗
๘.	การติดต่อสื่อสาร	๗

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก มอบหมายภารกิจ
(การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๕)
- สรุปข้อมูลพื้นที่จังหวัดประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย กรณีภัยแล้ง

คำนำ

ปัญหาภัยแล้ง เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากความผันแปรทางธรรมชาติ ประกอบกับการกระทำของ มนุษย์ ส่งผลกระทบต่อภาวะขาดแคลนน้ำสะอาด เพื่อการบริโภคและอุปโภค ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชนบท ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการแก้ไข หรือป้องกันปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาแก้ไขปัญหาสาธารณภัยด้านภัยแล้ง เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ข้างเคียงอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีความสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดรวมถึงแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกัน ลดผลกระทบจากการเกิดสาธารณภัย ที่มีผลต่อชีวิต และทรัพย์สิน ตามนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้จังหวัดพะเยามีการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุน การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และสาธารณภัยต่างๆ

นายอัครา พรหมเผ่า
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาแก้ไขปัญหาสาธารณภัยด้านภัยแล้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

อ้างอิง :

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
๓. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)
๔. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖
๕. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑
๖. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒

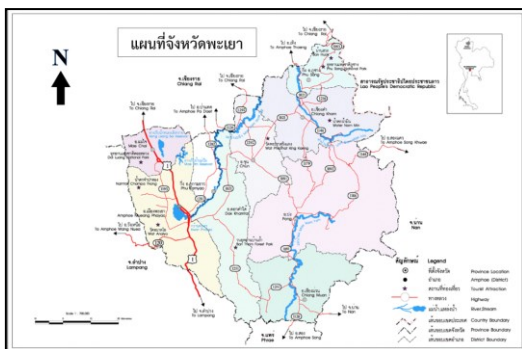
๑. สภาพทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต และลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพะเยา มีที่ตั้งและอาณาเขตอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๘ องศา ๔๔ ลิปดาเหนือถึง ๑๙ องศา ๔๔ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๔๐ ลิปดาตะวันออกถึง ๑๐๐ องศา ๔๐ ลิปดาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ ๖,๓๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓,๙๕๙,๔๑๒ ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ๗๓๕ กิโลเมตร ลักษณะสภาพพื้นที่เป็นที่สูงและภูเขา มีระดับความสูงของพื้นที่ตั้งแต่ ๓๐๐-๑,๕๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๒,๐๐๑,๘๖๒.๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๕๐.๕๖ เป็นป่าดงดิบร้อยละ ๗๕.๑๘ ป่าเบญจพรรณ ๒๓.๓๒ ป่าเสื่อมโทรมและอื่น ๆ ร้อยละ ๒.๗๗ โดยมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้ชิงชัน ไม้ยาง ไม้เต็ง ไม้รัง ฯลฯ

มีเทือกเขาล้อมรอบทั้งทางด้านทิศตะวันตก ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทางตอนกลางของจังหวัด มีทิวเขาฝิ่ปันน้ำโอบล้อม ถือเป็นกำแพงตามธรรมชาติและเป็นเทือกเขาที่สำคัญ อันได้แก่ ดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สูก ดอยขุนแม่แฝก ดอยขุนแม่ต้า และดอยขุนแม่ต๋อม มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตอำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ทิศใต้	ติดต่อเขตอำเภอจาว จังหวัดลำปาง และอำเภอสอง จังหวัดแพร่
ทิศตะวันออก	ติดต่อแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอำเภอท่าม่วง อำเภอน่าน อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

แผนภาพที่ ๑ - ๑ แผนที่จังหวัดพะเยา

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้, กันยายน ๒๕๖๐

๑.๒ ทรัพยากรน้ำ

๑.๒.๑ **แม่น้ำสายหลัก** ได้แก่ ๑) แม่น้ำยมมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูลังกาในเขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา และอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ไหลผ่านอำเภอเชียงม่วน ความยาวแม่น้ำช่วงนี้ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตรก่อนที่จะเข้าสู่จังหวัดแพร่ แล้วไหลผ่านจังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และบรรจบแม่น้ำที่จังหวัดนครสวรรค์ ๒) แม่น้ำอิงมีต้นกำเนิดจากลำน้ำสาขาต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยหลวง และอุทยาน แห่งชาติแม่ปืม รวมถึงหนองเล็งทราย ไหลลงมาทางทิศใต้ลงสู่กว๊านพะเยา วนขึ้นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอเมืองพะเยา กิ่งอำเภอภูกามยาว อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ และไหลเข้าสู่จังหวัดเชียงราย อำเภอเทิง จนบรรจบแม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงของ รวมความยาวที่อยู่ในเขต จังหวัดพะเยา ประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร

๑.๒.๒ แม่น้ำสายรอง ได้แก่

(๑) น้ำจิม เป็นลำน้ำสาขาแม่น้ำยมตอนบนอยู่ในเขตอำเภอปง ความยาวลำน้ำ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

(๒) น้ำควร เป็นสาขาแม่น้ำยมทางทิศตะวันออก ในเขตอำเภอปง ความยาวลำน้ำ ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร

(๓) น้ำปี้ เป็นสาขาแม่น้ำยมทางฝั่งตะวันออก ในเขตอำเภอเชียงม่วน ความยาวลำน้ำ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

(๔) น้ำร่องช้าง เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำอิงตอนกลาง ไหลจากทิศใต้ขึ้นทิศเหนือ ไปลงแม่น้ำอิง ที่อำเภอเมืองพะเยา ความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร

(๕) น้ำจุน เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำอิงตอนกลาง ไหลจากทิศใต้ขึ้นทิศเหนือ ไปลงแม่น้ำอิง ที่อำเภอจุน ความยาวประมาณ

(๖) แม่น้ำลาว เป็นสาขาของแม่น้ำอิง อยู่ในเขตอำเภอเชียงคำ ไหลลงแม่น้ำอิง ที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีลำน้ำสาขาที่สำคัญ คือ น้ำญวน น้ำแวน

๑.๒.๓ ทะเลสาบ/พื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่

(๑) **กว๊านพะเยา** พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ที่ตั้ง ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ ๒๐.๕๒๙๖ ตารางกิโลเมตร (๑๒,๘๓๑ ไร่) ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ๑๙° ๐๙' - ๑๓' N และ ๙๙° ๕๑' - ๕๖' E ระวัง ๔๙๔๗ II ความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย ๓๘๖.๔๐ เมตร

จังหวัดพะเยาตั้งอยู่ในลุ่มน้ำอิง ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขงในลุ่มน้ำโขงตอนกลาง ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำ ๗,๓๘๘ ตารางกิโลเมตรมีปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ ๒,๒๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และบางส่วนของพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำยมตอนบนที่มีแม่น้ำควร แม่น้ำจิม และแม่น้ำยมตอนบนไหลผ่าน

สำหรับแหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดพะเยา บริเวณแอ่งเชียงราย - พะเยา -แม่สาย มีสภาพทางธรณีวิทยา ประกอบด้วยชั้นน้ำ ๓ ชั้น ได้แก่ ชั้นน้ำบาดาลในตะกอนน้ำพายุคปัจจุบัน ตะกอนน้ำพายุเก่าและตะกอนลานตะพักลำน้ำระดับสูง

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ได้แก่ *กว๊านพะเยา* อำเภอเมืองพะเยา เก็บน้ำได้ ๕๕.๖๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร *หนองเล็งทราย* อำเภอแม่ใจ เก็บน้ำได้ ๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร *แม่น้ำอิง* ต้นกำเนิดจากดอยหลวง อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ใจ ลำน้ำส่วนหนึ่งไหลไปรวมกันที่หนองเล็งทรายทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำอิง แล้วไหลลงสู่กว๊านพะเยา และไหลลงสู่ลำน้ำโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย *แม่น้ำยม* มีต้นกำเนิดจากดอยภูลังกาของเทือกเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอปง ไหลผ่านอำเภอเชียงม่วนผ่านอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ไหลมาบรรจบกันที่แม่น้ำน่าน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ข้อมูลทางการปกครองและประชากร

(๑) เขตการปกครอง

จังหวัดพะเยา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๙ อำเภอ แบ่งเป็น ๖๘ ตำบล ๗๘๐ หมู่บ้าน ๔๐ ชุมชน ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครองและรูปแบบการปกครองของจังหวัดพะเยา

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	ทม.	ทต.	อบต.	ชุมชน	ห่างจาก จังหวัด (กม.)
เมืองพะเยา	๘๔๒.๐๘	๑๕	๑๗๒	๑	๑	๙	๔	๑๔	-
จุน	๕๗๑.๒๓	๗	๘๖	-	-	๕	๒	-	๔๘
เชียงคำ	๗๐๗.๓๕	๑๐	๑๓๕	-	-	๔	๗	-	๗๖
เชียงม่วน	๗๒๒.๘๖	๓	๓๔	-	-	๑	๒	-	๑๑๗
ดอกคำใต้	๘๒๓.๒๙	๑๒	๙๙	-	๑	๓	๗	๒๖	๑๕
ปง	๑,๗๘๓.๔๕	๗	๘๘	-	-	๓	๖	-	๗๙
แม่ใจ	๓๐๐.๗๖	๖	๖๖	-	-	๖	๑	-	๒๔
ภูซาง	๓๗๐.๒๐	๕	๕๙	-	-	๑	๔	-	๙๑
ภูทอก	๒๑๓.๘๓	๓	๔๑	-	-	๑	๓	-	๑๘
รวม	๖,๓๓๕.๐๕	๖๘	๗๘๐	๑	๒	๓๓	๓๖	๔๐	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา, มิถุนายน ๒๕๖๔

(๒) จำนวนประชากร

จังหวัดพะเยา มีจำนวนครัวเรือน ๑๙๖,๓๙๙ ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด ๔๖๕,๖๔๔ คน เป็นเพศชาย ๒๒๖,๖๒๙ คน เป็นเพศหญิง ๒๓๙,๐๑๕ คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ ๗๓.๕๐ คน/ตร.กม. โดยพื้นที่ที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา รองลงมาคือ อำเภอเชียงคำ และอันดับสาม คือ อำเภอดอกคำใต้ ส่วนพื้นที่ที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเชียงม่วน มีประชากรอาศัยตามบริเวณเทือกเขาสูง ได้แก่ มัง เมียน ลัว ลีซอ ลีซุ และอื่น ๆ รวม ๖๐ หมู่บ้าน โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนประชากรตามลักษณะสถานะบุคคล

ลำดับ	จำนวนประชากร	ชาย	หญิง	รวม
๑	แยกตามสัญชาติ			
	- สัญชาติไทย	๒๒๕,๔๗๐	๒๓๗,๗๔๘	๔๖๓,๒๑๘
	- ไม่ได้สัญชาติไทย	๑,๑๕๙	๑,๒๖๗	๒,๔๒๖
	รวม	๒๒๖,๖๒๙	๒๓๙,๐๑๕	๔๖๕,๖๔๔
๒	แยกตามลักษณะและสถานะบุคคล			
	- มีชื่อในทะเบียนบ้าน	๒๒๕,๘๑๙	๒๓๘,๔๖๙	๔๖๔,๒๘๘
	- มีชื่อในทะเบียนบ้านกลาง	๖๙๔	๔๘๗	๑,๑๘๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา, กรกฎาคม ๒๕๖๔ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๔)

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือนแยกเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
เมืองพะเยา	๕๖,๒๙๔	๖๐,๕๐๘	๑๑๖,๘๐๒	๕๕,๙๘๙
จุน	๒๓,๒๙๐	๒๕,๑๖๑	๔๘,๔๕๑	๒๐,๗๘๐
เชียงคำ	๓๗,๓๔๔	๓๘,๕๑๙	๗๕,๘๖๓	๓๑,๑๘๙
เชียงม่วน	๙,๑๓๓	๙,๒๘๒	๑๘,๔๑๕	๗,๘๐๒
ดอกคำใต้	๓๒,๙๑๐	๓๕,๐๗๔	๖๗,๙๘๔	๒๖,๗๕๘
ปง	๒๕,๗๗๗	๒๖,๐๔๒	๕๑,๘๑๙	๑๗,๗๕๒
แม่ใจ	๑๖,๐๒๒	๑๗,๐๓๔	๓๓,๐๕๖	๑๔,๖๐๕
กุชยาง	๑๕,๘๙๐	๑๖,๔๑๔	๓๒,๓๐๖	๑๒,๙๒๐
ภูกามยาว	๙,๙๖๙	๑๐,๙๗๙	๒๐,๙๔๘	๘,๖๐๔
รวม	๒๓๐,๔๗๖	๒๓๖,๐๑๕	๔๖๕,๖๔๔	๑๙๖,๓๙๙

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๔)

(๓) ความพิการ

ความพิการแยกตามช่วงอายุ เพศ ตามความพิการ ๙ ประเภท ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามประเภทความพิการ เพศ และอายุ

ประเภทความพิการ	ชาย	หญิง	รวม
๑. ทางการเห็น	๖๘๐	๖๙๓	๑,๓๗๓
๒. ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	๒,๘๙๒	๒,๖๓๓	๕,๕๒๕
๓. ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	๖,๒๔๑	๗,๑๗๗	๑๓,๔๑๘
๔. ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	๘๘๖	๖๖๔	๑,๕๕๐
๕. ทางสติปัญญา	๑,๐๕๑	๘๗๔	๑,๙๒๕
๖. ทางการเรียนรู้	๒๓๕	๑๗๕	๔๑๐
๗. ออทิสติก	๑๒๔	๒๑	๑๔๕
รวม	๑๒,๑๐๙	๑๒,๒๓๗	๒๔,๓๔๖

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา, สิงหาคม ๒๕๖๓)

๑.๔ ลักษณะการประกอบอาชีพ

ประชาชนของจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๒๓ ประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร และการประมง รองลงมา ได้แก่ พนักงานบริการ/ร้านค้า/ตลาด ร้อยละ ๒๐.๓๓ และปฏิบัติงานด้าน ความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า ร้อยละ ๑๐.๕๐ ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้หลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ลำไย ลิ้นจี่ กระเทียม หอมแดง และมันสำปะหลัง

จากรายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ จังหวัดพะเยา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ตามราคาประจำปี ๓๗,๒๘๘ ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per capita) ๙๗,๓๐๖ บาท จัดอันดับที่ ๔๗ ของประเทศ และเป็นอันดับที่ ๙ ของภาคเหนือ (ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา, มิถุนายน ๒๕๖๓)

๒. สถานการณ์ภัยแล้งของจังหวัด

๒.๑ โดยสถิติการเกิดภัยแล้ง ในจังหวัดพะเยา ปรากฏตามตารางที่ ๑.๖ ตารางที่ ๑.๖ สถิติสถานการณ์ภัยแล้ง ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๓ ของจังหวัดพะเยา

ปี พ.ศ.	จำนวน (ครั้ง)	จำนวน อำเภอ	ความเสียหาย		
			จำนวน (หมู่บ้าน)	จำนวน (ตำบล)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๙	๑	๗	๓๘๖	๓๘	๑๖.๖๗๒
๒๕๖๐	-	-	-	-	-
๒๕๖๑	-	-	-	-	-
๒๕๖๒	๑	๑	๖๙	๑๐	-
๒๕๖๓	๑	๘	๓๖๙	๔๐	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา, มิถุนายน ๒๕๖๔

๒.๒ สถานการณ์/ความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่

แนวโน้มการเกิดสาธารณภัยในจังหวัดพะเยาที่เกิดขึ้น สาเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดสาธารณภัย ความล่อแหลม ความเปราะบางที่ก่อให้เกิดสาธารณภัย หรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัด โดยสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) ประเมินภัยอันตราย เพื่อให้ทราบถึงความรุนแรงของภัย ประเภทภัย และสถานที่ รวมถึงการดำรงชีวิตของชุมชนและสังคมที่จะได้รับผลกระทบ โดยระบุสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยงจาก สาธารณภัยแต่ละประเภทภัย

๒) ประเมินความล่อแหลม เพื่อให้ทราบถึงประชาชนและทรัพย์สินที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจาก สาธารณภัย เช่น สถานที่ตั้งบ้านเรือนประชาชน ทรัพย์สิน หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่ภายในอาณาบริเวณ พื้นที่ที่จะเกิดภัยและมีโอกาสได้รับความเสียหายจากภัยนั้น ๆ

๓) วิเคราะห์ความเปราะบาง เพื่อให้ทราบถึงระดับความเสี่ยงของสภาพ หรือองค์ประกอบของสิ่งนั้น ว่ามีความสามารถต้านทานต่อภัยอันตรายได้เท่าใด เช่น ชุมชนในพื้นที่ขาดความสามารถในการป้องกันตนเอง ไม่สามารถรับมือกับภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นและเมื่อเกิดภัยแล้วไม่สามารถฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็ว

๔) วิเคราะห์ศักยภาพ ชัดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับมือกับสาธารณภัย เช่น พิจารณาถึง ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ สามารถนำมาใช้ช่วยเหลือชุมชนที่เสี่ยงภัย และสามารถวางแผน รับมือกับภัยต่างๆ ได้ ความเสี่ยงจากสาธารณภัยของจังหวัดนั้นๆ ก็จะลดลง เป็นต้น

๕) วิเคราะห์ความสูญเสียและผลกระทบ เพื่อคาดคะเนความสูญเสียต่อประชาชน ทรัพย์สิน การบริการ การดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากสาธารณภัย และประเมินผลกระทบที่จะสร้างความสูญเสียต่อ เศรษฐกิจ และสังคม

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกัน และประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานปฏิบัติการหลักและหน่วยงานร่วมปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขภัยแล้งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๓.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานในระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังเกิดภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๔. นิยามศัพท์

ภัยแล้ง หมายถึง ความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และพืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางรุนแรงต่อประชาชน

๕. การจัดองค์กร

ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่ใด ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ปรับ/เปลี่ยน สถาปนาเป็นศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับระดับความรุนแรงของสาธารณภัยที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น อำนาจการ ประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรการกุศล ในการควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่เกิดเหตุได้อย่างมีเอกภาพ รวดเร็วและทั่วถึง

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติ

การเตรียมความพร้อมรับมือและมาตรการแนวทาง

๖.๑ ด้านการเตรียมการและเฝ้าระวัง

๑. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ใช้น้ำอย่างประหยัด รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดหาภาชนะเก็บกักน้ำและใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างประหยัด ถูกวิธี และถูกสุขลักษณะ สร้างการรับรู้และความเข้าใจกับประชาชน ให้ทราบถึงข้อมูลสถานการณ์น้ำในพื้นที่ รวมถึงมาตรการการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐที่กำลังจะดำเนินการ โดยเน้นให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและรับทราบได้อย่างทั่วถึง

๒. วางแผนจัดเตรียม ปุ๋ย และอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อผลิตผลทางการเกษตรได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

๓. จัดเตรียมกำลังคน สำรวจวัสดุ อุปกรณ์ รถยนต์บรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เครื่องมือเครื่องใช้ในการบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยแล้งไว้ให้พร้อมใช้การได้ทันที

๔. ติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำทั้งในเขตชลประทาน และนอกเขตชลประทาน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ ด้านการป้องกันและบรรเทา

๑. บริหารจัดการน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ของประชาชนในพื้นที่

๒. จัดทำแผนการแจกจ่ายน้ำให้แก่ประชาชนผู้ประสบภัย

๓. ประชาสัมพันธ์ โดยให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด รวมทั้งให้การประชาสัมพันธ์ การให้ความช่วยเหลือของทางราชการอย่างต่อเนื่อง

๔. ในการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร ให้ขอความร่วมมือเกษตรกรทำการสูบน้ำเข้าพื้นที่เพาะปลูกตามแผนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อลดผลกระทบการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคในพื้นที่

๖.๓ ด้านการฟื้นฟู

กรณีที่มีผู้ได้รับอันตรายต่อสุขภาพให้มีการรักษาพยาบาลตามความเหมาะสม

๑. การพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาภัยแล้งให้เป็นไปตามระเบียบฯ และหลักเกณฑ์ของทางราชการ ตามอำนาจหน้าที่ของจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. ฟื้นฟูคุณภาพชีวิต และฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัย

๗. งบประมาณ

๗.๑ งบประมาณปกติของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๒ เงินอุดหนุนราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒

๗.๓ งบประมาณอื่นๆ

๘. การติดต่อสื่อสาร

๘.๑ การติดต่อสื่อสาร

- ระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ปัญหาภัยแล้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
โทรศัพท์ ๐๕๔-๔๐๙๔๐๐
- วิทยุสื่อสาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา คลื่นวิทยุสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน
ความถี่หลัก ๑๖๘.๗๒๕ นามเรียกขาน คชสีห์
ความถี่รอง ๑๖๗.๖๕๐ นามเรียกขาน คชสีห์
- โซเชียลมีเดีย, อินเทอร์เน็ต องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ในภาวะฉุกเฉิน
เว็บไซต์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา www.py-pao.go.th
facebook องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
- สายด่วนนิรภัยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๑๗๘๔

๘.๒ การรายงานและการติดตามผลการปฏิบัติ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด รายงานผลการช่วยเหลือให้จังหวัด ทุก ๗ วัน
- จังหวัด รายงานกระทรวงมหาดไทยทุก ๗ วัน จนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะเข้าสู่สภาวะปกติ

ภาคผนวก ก ภารกิจภาคส่วนต่างๆ
(การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๕)

*****

๑. เทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่

- เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการ อำนาจการ ประสาน ควบคุม กำกับ ดูแลและดำเนินการ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่
- เป็นหน่วยเผชิญเหตุ และประสานการปฏิบัติกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ ตลอดจนภาคเอกชน ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๒. อำเภอ มีหน้าที่

- เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการ อำนาจการ ประสาน ควบคุม กำกับ ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่
- ประสานการปฏิบัติกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ตลอดจนภาคเอกชน ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๓. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา มีหน้าที่

- เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการ อำนาจการ ประสาน ควบคุม กำกับ ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
- ประสานการปฏิบัติกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ตลอดจนภาคเอกชน ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๔. ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา มีหน้าที่

- เป็นหน่วยงานหลักในด้านการสื่อสารและประสานการปฏิบัติกับทุกอำเภอ
- สนับสนุนบุคลากรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภัยแล้ง
- แก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้องเกี่ยวกับปัญหาภัยแล้ง

๕. สำนักงานจังหวัดพะเยา มีหน้าที่ ประสานจัดเตรียมบุคลากร สถานที่และอุปกรณ์ในการ จัดการประชุมและการตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๖. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา มีหน้าที่ กำหนดแผนป้องกันและปราบปราม โจรผู้ร้าย ในช่วงฤดูแล้งและดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่ที่ประสบภัย

๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา มีหน้าที่ ช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย

๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ ดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคในช่วงฤดูร้อน โดยออกหน่วยให้ความรู้แก่ประชาชน จัดทีมสอบสวนโรค เคลื่อนที่ ไปสอบสวนโรคในพื้นที่ทันที ตลอดจนตรวจสอบเฝ้าระวังความสะอาดของตลาดสด ร้านอาหาร และน้ำดื่มอย่างต่อเนื่อง

๙. แขวงทางหลวงพะเยา, แขวงทางหลวงชนบทพะเยา, องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ มีหน้าที่ ให้การสนับสนุน รถยนต์บรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนน้ำมันเชื้อเพลิงน้ำมันหล่อลื่นและบุคลากรในการป้องกัน และบรรเทาปัญหาสาธารณภัยภัยแล้ง การป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เกิดขึ้น

๑๐. สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา มีหน้าที่

- สำรวจ ตรวจสอบความเสียหายจากสภาวะภัยแล้ง ด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง
- กำหนดพื้นที่ทำการเกษตรในฤดูแล้งให้มีความเหมาะสม
- ควบคุม ป้องกัน โรคระบาดพืชและสัตว์
- ช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับความเสียหาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

๑๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำฝนหลวง เพื่อช่วยเหลือพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง

๑๒. การประปาส่วนภูมิภาคทุกแห่ง มีหน้าที่ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือประชาชนให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ รวมถึงเตรียมแผนสำรองกรณีแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตน้ำประปา มีไม่เพียงพอ

๑๓. โครงการชลประทานพะเยา มีหน้าที่

- ติดตามสถานการณ์น้ำท่า แหล่งเก็บกักน้ำทุกชนิด เพื่อแจ้งเตือนภัย
- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรน้ำเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- สนับสนุน เครื่องมือ เครื่องใช้ และบุคลากรในการป้องกันและบรรเทาปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง

แล้ง

๑๔. สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา มีหน้าที่ ประมวลลักษณะอากาศ พยากรณ์อากาศ เพื่อแจ้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๖๓ จังหวัดพะเยา และประชาชนทราบ

๑๕. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา มีหน้าที่ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง/ไฟป่า หมอกควัน และการตรวจสอบคุณภาพของน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและใต้ดิน รวมถึงการขุด เจาะ บ่อบาดาล

๑๖. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยาและสื่อมวลชนทุกแขนง มีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนประหยัดน้ำในช่วงฤดูแล้ง ชี้แจงประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงและถูกต้อง ในการป้องกันและบรรเทาปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง

๑๗. สำนักงานแรงงานจังหวัดและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน มีหน้าที่ ดำเนินการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่ราษฎรในหมู่บ้านประสบภัยแล้งและส่งเสริมรายได้ผู้ประสบภัย

๑๘. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา มีหน้าที่ ควบคุมราคาสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อป้องกันการฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าของผู้ประกอบการ อันจะเป็นการซ้ำเติมประชาชนผู้ประสบภัยแล้ง

๑๙. สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา มีหน้าที่ ส่งเสริมการขุดสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซัง

๒๐. เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีหน้าที่ สนับสนุนยานพาหนะ เครื่องมืองบประมาณ ตลอดจนน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นและบุคลากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๒๑. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑๕ เชียงราย มีหน้าที่ สนับสนุนบุคลากร ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง

๒๒. มณฑลทหารบกที่ ๓๔ และหน่วยทหารในพื้นที่ มีหน้าที่ สนับสนุนกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๒๓. กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๒ มีหน้าที่ สนับสนุนกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๒๔. มูลนิธิการกุศล/ภาคเอกชน มีหน้าที่ สนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๖๒ จังหวัดพะเยา ตามที่มีการร้องขอ

ส่วนราชการอื่นๆ ทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง มีหน้าที่ สนับสนุนการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ประจำปีงบประมาณ ๒๕ ๖๔ จังหวัด อ่างทอง และศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

+++++